

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) NUOMONĖ 1/13
2014 m. spalio 14 d.

„Pagal SESV 218 straipsnio 11 dalį pateikta nuomonė — Konvencija dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų — Trečiųjų valstybių prisijungimas — Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 — Išimtinė Europos Sąjungos išorės kompetencija — Pavojus, kad bus paveiktas vienodas ir darnus Sąjungos taisyklių taikymas ir jomis nustatytos sistemos tinkamas veikimas“

Nuomonės pateikimo procedūroje 1/13

dėl 2013 m. birželio 21 d. Europos Komisijos pagal SESV 218 straipsnio 11 dalį Teisingumo Teisingumui paduoto prašymo pateikti nuomonę

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija)

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič ir J.-C. Bonichot, teisėjai A. Rosas, J. Malenovský (pranešėjas), A. Arabadjiev, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger ir A. Prechal,

generalinis advokatas N. Jääskinen,

posėdžio sekretorius M.-A. Gaudissart, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. balandžio 1 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Europos Komisijos, atstovaujamos F. Castillo de la Torre ir A.-M. Rouchaud-Joët,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pochet, J.-C. Halleux bei T. Materne,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir E. Ruffer,
- Danijos vyriausybės, atstovaujamos C. Thorning,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,
- Estijos vyriausybės, atstovaujamos K. Kraavi-Käerdi,
- Airijos vyriausybės, atstovaujamos T. Joyce ir E. McPhillips,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos T. Papadopoulou,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. Sampol Pucurull ir N. Díaz Abad,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos E. Belliard, N. Rouam, G. de Bergues ir D. Colas,

- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* M. Fiorilli ir P. Garofoli,
 - Kipro vyriausybės, atstovaujamos I. Neophytou ir D. Kalli,
 - Latvijos vyriausybės, atstovaujamos I. Kalniņš ir D. Pelše,
 - Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos K. Dieninio ir A. Svinkūnaitės,
 - Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer,
 - Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Arciszewski, B. Majczyna ir A. Miłkowska,
 - Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Fernandes ir S. Nunes de Almeida,
 - Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos R.-H. Radu, A.-G. Vacaru ir A. Voicu,
 - Slovakijos vyriausybės, atstovaujamos B. Ricziová,
 - Suomijos vyriausybės, atstovaujamos J. Heliskoski,
 - Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk ir U. Persson,
 - Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos M. Holt, padedamo baristerių J. Holmes ir R. Palmer,
 - Europos Parlamento, atstovaujamo A. Caiola ir A. Pospíšilová Padowska,
 - Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos J. Monteiro ir A. De Elera,
- išklausęs generalinį advokatą,

priima šią

Nuomonę

1. 1.Europos Komisija Teisingumo Teismui pateikė tokį prašymą pateikti nuomonę:

„Ar trečiosios šalies prisijungimo prie [1980 m. spalio 25 d. Hagoje sudarytos Konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – 1980 m. Hagos konvencija)] priėmimas patenka į išimtinės [Europos] Sąjungos kompetencijos sritį?“

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

2. 2.Visos valstybės narės yra 1980 m. Hagos konvencijos susitariančiosios šalys. Sąjunga nėra šios konvencijos susitariančioji šalis.
3. 3.Pagal šios konvencijos 1 straipsnį:„Šios Konvencijos tikslai yra:
 - a) a) užtikrinti, kad neteisėtai į bet kurią Susitariančiąją Valstybę išvežti ar jose laikomi vaikai būtų greitai grąžinti;

- b) b) garantuoti, kad vienos Susitariančiosios Valstybės teisės aktų nustatytos globos teisės ir teisė matytis su vaiku būtų gerbiamos ir kitose Susitariančiosiose Valstybėse.“
4. 4.Šios konvencijos 3 straipsnyje nustatyta:„Vaiko išvežimas ar laikymas laikomas neteisėtu, jei:
- a) a) pažeidžiamos globos teisės, suteiktos asmeniui, institucijai ar kitai organizacijai atskirai ar kartu, pagal valstybės, kurioje vaikas nuolat gyveno prieš pat jį išvežant ar laikant, įstatymus; ir
- b) b) jei išvežimo ar laikymo metu tomis teisėmis buvo kartu ar atskirai naudojamosi arba būtų buvę naudojamosi, jei vaikas nebūtų išvežtas ar laikomas.

<...>“

5. 5.1980 m. Hagos konvencijos II skyrius reglamentuoja klausimus, susijusius su centrinėmis įstaigomis. Jos II skyriuje esančiame 6 straipsnyje numatyta, kad kiekviena šios konvencijos susitariančioji valstybė (toliau – susitariančioji valstybė) paskiria centrinę įstaigą pareigoms, kurios tokioms įstaigoms nustatytos šia konvencija, vykdyti. Šios konvencijos 7 straipsnyje numatyta, kad centrinės įstaigos turi bendradarbiauti tarpusavyje ir skatinti savo valstybės kompetentingų įstaigų bendradarbiavimą. Visų pirma jos privalo imtis visų reikiamų priemonių, kad sužinotų vaiko, neteisėtai išvežto į valstybę, kuri nėra jo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybė, arba joje neteisėtai laikomo (toliau – neteisėtai išvežtas vaikas), buvimo vietą ir kad užtikrintų savanorišką tokio vaiko grąžinimą, ar pasirūpinti, kad klausimas būtų taikiai išspręstas. Jos taip pat turi imtis laikinųjų priemonių arba pasirūpinti, kad jų būtų imtasi, ir taip užkirsti kelią tolesnei žalai tokiam vaikui. Jos iškelia ar sudaro sąlygas iškelti bylą teisme ar administracinėje instancijoje siekiant, kad vaikas būtų grąžintas, ir prireikus imasi priemonių, kad būtų veiksmingai įgyvendinta ir užtikrinta teisė matytis su vaiku, t. y. teisė ribotam laikui išvežti vaiką į vietą, kuri nėra jo nuolatinė gyvenamoji vieta (toliau – teisė matytis su vaiku, teisė bendrauti arba bendravimo teisės). Jei būtina, jos imasi administracinių priemonių, kad užtikrintų saugų vaiko grąžinimą.
6. 6.Minėtos konvencijos III skyriuje „Vaikų grąžinimas“ yra 8–20 straipsniai.
7. 7.Tos pačios konvencijos 8 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta:

„Bet kuris asmuo, įstaiga ar kita organizacija, teigianti, kad vaikas yra išvežtas ar laikomas pažeidžiant globos teises, gali kreiptis į vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos centrinę įstaigą arba į bet kurios kitos Susitariančiosios Valstybės centrinę įstaigą dėl pagalbos užtikrinti vaiko grąžinimą.“

8. 8.1980 m. Hagos konvencijos 12 straipsnis suformuluotas taip:

„Jei vaikas yra neteisėtai išvežtas arba laikomas, kaip nurodyta 3 straipsnyje, ir jei pradėdant procesą Susitariančiosios Valstybės, kurioje yra vaikas, teismo ar administracinėse institucijose dar nėra praėjęs vienerių metų terminas nuo tos dienos, kai vaikas buvo neteisėtai išvežtas ar laikomas, bylą nagrinėjanti institucija nurodo vaiką tuojau pat grąžinti.

Net jei procesas buvo pradėtas praėjus ankstesnėje pastraipoje nurodytam vienerių metų terminui, teismo ar administracinė institucija nurodo grąžinti vaiką, nebent būtų įrodyta, kad vaikas jau prisitaikė prie naujos aplinkos.

Jei valstybės, į kurią kreipiamasi, teismo ar administracinė institucija turi pagrindo manyti, kad vaikas išvežtas į kitą valstybę, ji gali sustabdyti bylos nagrinėjimą arba atmesti prašymą grąžinti vaiką.“

9. Šios konvencijos 13 straipsnyje nurodyta: „Nepaisant ankstesnio straipsnio nuostatų, valstybės, į kurią kreipiamasi, teismo ar administracinė institucija neprivalo nurodyti grąžinti vaiką, jei asmuo, įstaiga ar kita organizacija, kuri prieštarauja, kad vaikas būtų grąžintas, įrodo, kad:
- a) a) asmuo, įstaiga ar kita organizacija, kuri rūpinosi vaiku, vaiko išvežimo ar laikymo metu iš tiesų nesinaudojo globos teisėmis arba neprieštaravo ar vėliau sutiko, kad vaikas būtų išvežtas ar laikomas; arba
 - b) b) yra didelė rizika, kad vaiką grąžinus jam būtų padaryta fizinė ar psichinė žala arba kad vaikas pakliūs į kitą netoleruotiną situaciją.

Teismo ar administracinė institucija taip pat gali atsisakyti nurodyti grąžinti vaiką, jei ji nustato, kad vaikas prieštarauja grąžinimui ir jau yra sulaukęs tokio amžiaus ir brandos, kai tikslinga atsižvelgti į jo nuomonę.

Svarstydamos šiame straipsnyje nurodytas aplinkybes, teismo ir administracinės institucijos privalo atsižvelgti į informaciją apie vaiko socialinę kilmę ir padėtį, kurią pateikia vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos centrinė įstaiga ar kita kompetentinga institucija.“

10. Pagal tos pačios konvencijos 16 straipsnį:

„Gavusi pranešimą apie neteisėtą išvežimą ar laikymą, nurodytą 3 straipsnyje, Susitariančiosios Valstybės, į kurią vaikas yra išvežtas arba kurioje jis laikomas, teismo ar administracinė institucija nesprenžia dėl vaiko globos teisių iš esmės, kol nenustatoma, kad vaikas neturi būti grąžinamas pagal šią Konvenciją, arba sprendžia dėl globos teisių iš esmės tik tada, jei per protingumo kriterijų atitinkantį laikotarpį nuo minėto pranešimo gavimo dienos nepateikiamas prašymas pagal šią Konvenciją.“

11. 1980 m. Hagos konvencijos IV skyriuje „Teisė matytis su vaiku“ yra 21 straipsnis. Šio 21 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Prašymas imtis priemonių, kad būtų veiksmingai įgyvendinta ar užtikrinta teisė matytis su vaiku, gali būti pateiktas Susitariančiųjų Valstybių centrinėms įstaigoms ta pačia tvarka, kaip ir prašymas grąžinti vaiką.“

12. Šios konvencijos V skyriuje „Bendrosios nuostatos“ yra 22–36 straipsniai, kuriuose pirmiausia nurodytos bendros procesinės nuostatos, reglamentuojančios neteisėtai išvežtų vaikų grąžinimą ir teisės matytis su vaiku įgyvendinimą užtikrinančias garantijas.

13. Tos pačios konvencijos VI skyriuje „Baigiamosios nuostatos“ esančiame 38 straipsnyje numatyta:

„Prie šios Konvencijos gali prisijungti bet kuri kita valstybė.

Prisijungimo dokumentai deponuojami Nyderlandų Karalystės užsienio reikalų ministerijai.

Prisijungiančiai valstybei ši Konvencija įsigalioja pirmą trečiojo kalendorinio mėnesio dieną po to, kai deponuojami prisijungimo dokumentai.

Konvencija bus taikoma tik santykiams tarp prisijungiančios valstybės ir tų Susitariančiųjų Valstybių, kurios pareišk, kad priima jos prisijungimą. Tokį pareiškimą taip pat turės padaryti kiekviena valstybė narė, ratifikuojanti, priimanti ar patvirtinanti Konvenciją po prisijungimo. Pareiškimas deponuojamas Nyderlandų Karalystės užsienio reikalų ministerijai. Ši ministerija diplomatiniais kanalais perduoda kiekvienai Susitariančiajai Valstybei patvirtintą nuorašą.

Prisijungiančiai valstybei ir valstybei, kuri yra pareiškusi, kad priima prisijungimą, Konvencija įsigalioja pirmą trečiojo kalendorinio mėnesio dieną po to, kai deponuojamas pareiškimas apie priėmimą.“

Sąjungos teisė

14. 14. Pagal 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 243), 17 konstatuojamąją dalį:

„Vaiko neteisėto išvežimo ar negrąžinimo atvejais, vaiko grąžinimas turėtų būti užtikrinamas nedelsiant ir šiuo tikslu turėtų ir toliau būti taikoma [1980 m. Hagos konvencija], papildoma šio reglamento, ypač 11 straipsnio, nuostatomis <...>“

15. 15. Šio reglamento 8 straipsnyje nurodyta: „1. Valstybės narės teismai turi jurisdikciją bylose, susijusiose su tėvų pareigomis vaikui, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta tuo metu, kai byla patenka jų žinion, yra toje valstybėje narėje. 2. Šio straipsnio 1 daliai taikomos 9, 10 ir 12 straipsnių nuostatos.“
16. 16. Minėto reglamento 10 straipsniu reglamentuojama valstybių narių teismų jurisdikcija vaikų grobimo atvejais. Jame numatyta, kad vaiką neteisėtai išvežus ar neteisėtai jo negrąžinus, valstybės narės, kurioje vaikas iki neteisėto išvežimo ar negrąžinimo turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, teismai išlaiko savo jurisdikciją, kol vaikas įgyja nuolatinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje ir jeigu tenkinamos šio straipsnio a arba b punktuose numatytos papildomos sąlygos.
17. 17. To paties reglamento 11 straipsnis suformuluotas taip: „1. Tais atvejais, kai globos teises turintis asmuo, institucija ar kita organizacija prašo valstybės narės teismą priimti sprendimą remiantis [1980 m. Hagos konvencija] sugrąžinti neteisėtai išvežtą ar kitoje nei jis nuolat gyveno [prieš pat neteisėtą išvežimą ar negrąžinimą] valstybėje narėje [neteisėtai] laikomą vaiką, taikomos šio straipsnio 2–8 dalys. 2. Taikant 1980 m. Hagos konvencijos 12 ir 13 straipsnius, užtikrinama, kad proceso metu vaikui būtų suteikta galimybė būti išklaustam, išskyrus atvejus, kai to nedera daryti dėl jo amžiaus ar brandumo laipsnio. 3. Teismas, kuriam pateikiamas pareiškimas dėl vaiko grąžinimo pagal šio straipsnio 1 dalį, skubiai išnagrinėja tą pareiškimą taikydamas skubiausius procedūras, kurias leidžia nacionalinė teisė.

Nepažeisdamas pirmos pastraipos, teismas ne vėliau kaip per šešias savaites nuo pareiškimo pateikimo, išskyrus atvejus, kai išimtinės aplinkybės neleidžia to daryti, priima sprendimą. 4. Teismas negali atsisakyti grąžinti vaiką remdamasi [remdamasis] [1980 m.] Hagos konvencijos 13b straipsniu [13 straipsnio b punktu], jei nustatoma, kad imtasi [adekvačių] priemonių užtikrinti vaiko apsaugą jį sugrąžinus. 5. Teismas negali atsisakyti grąžinti vaiką, jei asmeniui, kuris prašė sugrąžinti vaiką, nebuvo suteikta galimybė būti išklaustam. 6. Jei teismas priėmė nutartį [sprendimą] dėl vaiko negrąžinimo pagal [1980 m.] Hagos konvencijos 13 straipsnį, tas teismas turi tiesiogiai arba per savo centrinę instituciją perduoti teismo įsakymo [sprendimo] dėl negrąžinimo ir atitinkamų dokumentų, visų pirma teismo posėdžio protokolo, kopiją valstybės narės, kurioje tas vaikas iki neteisėto išvežimo ar negrąžinimo turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, jurisdikciją turinčiam teismui arba centrinei institucijai, kaip nustatyta pagal nacionalinę teisę. [Teismas turi gauti visus nurodytus dokumentus per vieną mėnesį nuo nutarties dėl vaiko negrąžinimo priėmimo dienos.] 7. Jei viena iš šalių į valstybės narės, kurioje vaikas iki neteisėto išvežimo ar negrąžinimo turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, teismus dar nesikreipė, šio straipsnio 6 dalyje minėtą informaciją gavęs teismas ar centrinė institucija turi pranešti šalims ir pakviesti jas pagal nacionalinę teisę per tris mėnesius nuo pranešimo teikti teismui teikimus [pateikti teismui pastabų], kad teismas galėtų apsvarstyti [išnagrinėti] vaiko globos klausimą.

Nepažeisdamas šiame reglamente pateikiamų jurisdikcijos taisyklių, teismas užbaigia bylą, jei per tą laikotarpį negauna jokių teikimų [jokių pastabų].⁸ Nepaisant sprendimo dėl negražinimo pagal 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnį, bet kuris vėlesnis vaiką gražinti reikalaujantis sprendimas, kurį priėmė pagal šį reglamentą jurisdikciją turintis teismas, siekiant užtikrinti vaiko gražinimą yra vykdomas pagal III skyriaus 4 skirsnį.“

18. 18.Pagal Reglamento Nr. 2201/2003 41 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą:

„<...> bendravimo teisės, suteiktos valstybėje narėje priimtu vykdytinu teismo sprendimu, yra pripažįstamos ir vykdomos kitoje valstybėje narėje nereikalaujant skelbti vykdytinu ir be galimybės ginčyti jo pripažinimą, jei tas teismo sprendimas buvo patvirtintas pažymėjimu kilmės valstybėje narėje <...>“

19. 19.Šio reglamento 42 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„<...> vaiko sugražinimas [pagal Reglamento Nr. 2201/2003 11 straipsnio 8 dalį], pareikalautas valstybėje narėje priimtu vykdytinu teismo sprendimu, yra pripažįstamas ir vykdomas kitoje valstybėje narėje nereikalaujant jo skelbti vykdytinu ir be galimybės ginčyti jo pripažinimą, jei tas teismo sprendimas buvo patvirtintas pažymėjimu [dėl to teismo sprendimo buvo išduotas pažymėjimas] kilmės valstybėje narėje <...>“

20. 20.Minėto reglamento IV skyriuje „Centrinių institucijų bendradarbiavimas su tėvų pareigomis susijusiose bylose“ yra reglamento 53–58 straipsniai.

21. 21.To paties reglamento 55 straipsnyje numatyta, kad centrinės institucijos imasi atitinkamų priemonių, be kita ko, tam, kad suteiktų informacijos ir pagalbą tėvų pareigų turėtojams, siekiantiems sprendimų pripažinimo ir vykdymo jų teritorijoje, ypač dėl bendravimo teisių ir vaiko sugražinimo.

22. 22.Reglamento Nr. 2201/2003 57 straipsnyje nurodyta:„1. Kiekvienas tėvų pareigų turėtojas savo gyvenamosios vietos valstybės narės centrinei institucijai arba valstybės narės, kurioje vaikas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar yra, centrinei institucijai gali pateikti 55 straipsnyje nurodytą pagalbos prašymą. Apskritai prašyme nurodoma visa turima informacija, reikalinga jam įvykdyti. Jei pagalbos prašymas yra susijęs su teismo sprendimo dėl tėvų pareigų, patenkančio į šio reglamento taikymo sritį, pripažinimu ar vykdymu, tėvų pareigų turėtojas prideda 39 straipsnyje, 41 straipsnio 1 dalyje arba 42 straipsnio 1 dalyje nustatytus pažymėjimus.2. Valstybės narės praneša Komisijai, kokia oficialioji [Sąjungos] institucijų kalba ar kalbos, išskyrus savąją, perduodant kokią informaciją centrinei institucijai yra priimtina.3. Centrinių institucijų pagal 55 straipsnį teikiama pagalba yra nemokama.4. Kiekviena centrinė institucija pati padengia savo išlaidas.“

23. 23.Pagal minėto reglamento 60 straipsnį:„Santykiuose tarp valstybių narių šis reglamentas pakeičia toliau išvardytas konvencijas [turi viršenybę prieš toliau išvardytas konvencijas] tiek, kiek jos susijusios su bylomis, kurioms taikomas šis reglamentas:

<...>

- e) e) [1980 m. Hagos konvenciją].“

24. 24.To paties reglamento 62 straipsnyje nurodyta:„1. Byloms, kurioms netaikomas šis reglamentas, ir toliau galioja <...> 60 ir 61 straipsniuose nurodyti susitarimai ir konvencijos.2. 60 straipsnyje minėtos konvencijos, ypač 1980 m. Hagos konvencija, ir toliau galioja tarp valstybių narių, kurios yra jų šalys, atsižvelgiant į 60 straipsnį.“

Prašymo pateikti nuomonę aplinkybės

25. 25.Skirtingomis datomis Armėnijos Respublika, Albanijos Respublika, Seišelių Respublika, Maroko Karalystė, Singapūro Respublika, Gabono Respublika, Andoros Kunigaikštystė ir Rusijos Federacija viena po kitos deponavo prisijungimo prie 1980 m. Hagos konvencijos dokumentus.
26. 26.Manydama, kad tarptautinio vaikų grobimo sritis priskirtina išimtinai Sąjungos kompetencijai, 2011 m. gruodžio 21 d. Komisija pateikė aštuonis Europos Sąjungos Tarybos sprendimų siūlymus dėl valstybių narių pareiškimų, siekiant Sąjungos interesų, apie šių aštuonių trečiųjų valstybių prisijungimo prie 1980 m. Hagos konvencijos priėmimą.
27. 27.Taryboje dauguma valstybių narių atstovų išreiškė nuomonę, kad Taryba neturėjo teisinės pareigos patvirtinti šių siūlymų, nes minėtoje srityje Sąjunga neturi išimtinės kompetencijos. Todėl šių siūlymų Taryba nepatvirtino.
28. 28.Tokiomis aplinkybėmis Komisija nusprendė, kad pagal SESV 218 straipsnio 11 dalį reikia kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu pateikti nuomonę.

Dėl priimtinumų

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

29. 29.Čekijos, Vokietijos, Estijos, Graikijos, Prancūzijos, Kipro, Latvijos, Lietuvos, Austrijos, Lenkijos, Rumunijos vyriausybės ir Taryba mano, kad prašymas pateikti nuomonę nepriimtinas, nes neatitinka sąlygų, kuriomis Sąjungos institucija gali inicijuoti SESV 218 straipsnio 11 dalyje numatytą procedūrą.
30. 30.Jų teigimu, pirma, šis prašymas nesusijęs su „susitarimo“ sudarymu, kaip tai suprantama pagal šią teisės nuostatą, nes jo dalykas – pareiškimų apie prisijungimo priėmimą deponavimas pagal 1980 m. Hagos konvencijos 38 straipsnio ketvirtą pastraipą (toliau – pareiškimai apie prisijungimo priėmimą).
31. 31.Atsižvelgiant į tai, jog tokie pareiškimai yra šios konvencijos vykdymo dokumentai, prašymas pateikti nuomonę susijęs ne su tarptautinio susitarimo sudarymu, bet su Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos paskirstymu šios konvencijos vykdymo srityje.
32. 32.Be to, žodis „susitarimas“ visuomet reiškia dokumentą, dėl kurio susitarta; ši sąvoka apima dviejų subjektų sutampančios valios išraišką. Tačiau trečiosios valstybės prisijungimas prie tos pačios konvencijos ir susitariančiosios valstybės atliekamas tokio prisijungimo priėmimas nėra dviejų subjektų sutampančios valios išraiška, nes tai nepagrįsta sutartiniais tarpusavio santykiais. Tai nėra nei sutampantys pareiškimai, susiję su prisijungimo sutartimi, nei sutarties pakeitimas. Toks pareiškimas tėra tik vienas iš 1980 m. Hagos konvencijos dokumentų, kuriuo siekiama išplėsti teritorinę šios konvencijos taikymo sritį.
33. 33.Antra, prašymas pateikti nuomonę nesusijęs su susitarimu tarp Sąjungos ir trečiųjų valstybių, kaip tai suprantama pagal SESV 218 straipsnio 1 ir 11 dalis. Pirma, Sąjunga negali prisijungti prie šios konvencijos, nes pagal jos 38 straipsnį tokia galimybė suteikiama tik valstybėms. Antra, Sąjunga neturi kompetencijos deponuoti pareiškimų apie prisijungimo priėmimą.

34. 34.Trečia, atsisakiusi patvirtinti šios nuomonės 26 punkte minėtus sprendimų siūlymus Taryba, kiek tai susiję su nurodytomis valstybėmis, nusprendė nepatvirtinti pareiškimų apie prisijungimo priėmimą, kurie buvo šių siūlymų dalykas, todėl nėra jokio susitarimo, kuris būtų „numatytas sudaryti“, kaip tai suprantama pagal SESV 218 straipsnio 11 dalį, su šiomis valstybėmis.
35. 35.Ketvirta, iš tiesų Komisija, prisidengdama savo prašymu pateikti nuomonę, siekia nutraukti dabartinę kai kurių valstybių narių, kurios išreiškė individualų sutikimą dėl tam tikrų prisijungiančių valstybių prisijungimo, praktiką. Esant tokiai situacijai Komisija privalėjo pagal SESV 258 straipsnį pareikšti šioms valstybėms narėms ieškinius dėl įsipareigojimų neįvykdymo.
36. 36.Europos Parlamentas ir Komisija mano, kad prašymas pateikti nuomonę yra priimtinas.

Teisingumo Teismo vertinimas

Dėl pareiškimo apie prisijungimo priėmimą kvalifikavimo kaip „susitarimo“ sudedamojo elemento

37. 37.1969 m. gegužės 23 d. Vienos konvencijos dėl tarptautinių sutarčių teisės 2 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad tarptautinis susitarimas gali būti įtvirtintas viename ar keliuose susijusiuose dokumentuose. Taigi, šie dokumentai gali būti dviejų ar daugiau tarptautinės teisės subjektų bendros valios, kuri įtvirtinama šiuose dokumentuose, išraiška.
38. 38.Nagrinėjamu atveju 1980 m. Hagos konvencijos 38 straipsnyje numatyti du susiję dokumentai, t. y. prisijungimo dokumentas ir pareiškimas apie prisijungimo priėmimą.
39. 39.Šiuose dviejuose dokumentuose išreiškiama sutampanti valia; tai matyti iš prie šios konvencijos prisijungiančiosios valstybės ir tokį prisijungimą priimančios valstybės bendro tikslo pagal tarptautinę teisę nustatyti tarpusavio įsipareigojimus taikyti tą pačią konvenciją savo dvišaliams santykiams.
40. 40.Be to, šie dokumentai, vertinami bendrai, turi poveikį, kurį numatė atitinkamos valstybės. Prisijungiančiajai valstybei ir jos prisijungimą priimančiai valstybei 1980 m. Hagos konvencija, kaip numatyta jos 38 straipsnio penktoje pastraipoje, įsigalioja pirmą trečiojo kalendorinio mėnesio dieną po to, kai deponuojamas pareiškimas apie prisijungimo priėmimą.
41. 41.Todėl prisijungimo aktas ir pareiškimas apie tokio prisijungimo priėmimą, nors ir įtvirtinti atskiruose dokumentuose, kartu išreiškia bendrą atitinkamų valstybių valią, taigi, sudaro tarptautinį susitarimą.
42. 42.Kadangi valstybės narės deponuotas pareiškimas apie prisijungimo priėmimą yra tarptautinio susitarimo su trečiąja valstybe sudedamasis elementas, toks pareiškimas patenka į „susitarimo“ sąvokos, kaip ji suprantama pagal SESV 218 straipsnio 1 ir 11 dalis, taikymo sritį su sąlyga, kad tai yra Sąjungos numatytas sudaryti susitarimas, kaip tai suprantama pagal tas pačias teisės nuostatas.

Dėl Sąjungos galimybės prisijungti prie 1980 m. Hagos konvencijos ir deponuoti pareiškimus apie prisijungimo prie šios konvencijos priėmimą nebuvimo

43. 43.Dėl argumento, kad Sąjunga neturi galimybės prisijungti prie 1980 m. Hagos konvencijos, primintina, kad pagal nusistovėjusį Teisingumo Teismo aiškinimą jo nuomonės gali būti prašoma, be kita ko, dėl klausimų, susijusių su kompetencijos sudaryti konkretų susitarimą su trečiosiomis valstybėmis paskirstymu Sąjungai ir valstybėms narėms. Šis aiškinimas patvirtinamas Teisingumo Teismo procedūros reglamento 196 straipsnio 2 dalimi (žr., be kita ko, Nuomonės 1/03, EU:C:2006:81, 112 punktą ir Nuomonės 1/08, EU:C:2009:739, 109 punktą). Nagrinėjamu atveju prašymas pateikti nuomonę susijęs su klausimu, ar, atsižvelgiant į Sąjungos teisės normas, Sąjunga turi kompetenciją

sudaryti tarptautinius susitarimus teikdama pareiškimus apie prisijungimo priėmimą. Jame nekeliamas klausimas dėl kliūčių, su kuriomis įgyvendindama savo kompetenciją galėtų susidurti Sąjunga dėl tokių susitarimų sudarymą reglamentuojančių tarptautinių teisės normų.

44. 44. Bet kuriuo atveju klausimas dėl to, kad Sąjunga galbūt neturi galimybės oficialiai tapti tarptautinio susitarimo šalimi, nereikšmingas. Iš tiesų, jeigu atsižvelgiant į dalyvavimo tokia susitarime sąlygas pati Sąjunga tokio susitarimo sudaryti negali, nors jis ir priskiriamas Sąjungos išorės kompetencijai, tokią kompetenciją gali įgyvendinti valstybės narės, kurios turi veikti paisydamos Sąjungos interesų (šiuo klausimu žr. Nuomonės 2/91, EU:C:1993:106, 5 punktą).

Dėl pareiškimo apie prisijungimo priėmimą kvalifikavimo kaip susitarimo, „numatyto sudaryti“ prašymo pateikti nuomonę padavimo metu, sudedamojo elemento

45. 45. Pirmiausia pabrėžtina, kad pagal SESV 218 straipsnio 1 ir 11 dalis į Teisingumo Teismą galima kreiptis su prašymu pateikti nuomonę, kai Sąjunga numato sudaryti susitarimą, o tai reiškia, kad tokį susitarimą numato sudaryti viena ar kelios Sąjungos institucijos, kurioms suteikti įgaliojimai, susiję su SESV 218 straipsnyje numatyta procedūra. Tarp šių institucijų yra ir Komisija.
46. 46. Iš Teisingumo Teismo praktikos taip pat matyti, kad prašymas pateikti nuomonę priimtinas būtent tuo atveju, kai Komisijos siūlymas dėl susitarimo buvo pateiktas Tarybai ir nebuvo atsiimtas iki kreipimosi į Teisingumo Teismą dienos. Tačiau nebūtina, kad šiame etape Taryba jau būtų pareiškusi ketinimą tokį susitarimą sudaryti. Šiomis aplinkybėmis darytina išvada, kad prašymas pateikti nuomonę iš tiesų paduotas atitinkamoms institucijoms teisėtai siekiant prieš priimant sprendimą dėl atitinkamo susitarimo išsiaiškinti atitinkamai Sąjungos ir valstybių narių turimos kompetencijos ribas (šiuo klausimu žr. Nuomonės 2/94, EU:C:1996:140, 11–18 punktus).
47. 47. Be to, kaip generalinis advokatas nurodė savo nuomonės 44 punkte, SESV 218 straipsnio 11 dalyje numatyta procedūra siekiama išvengti teisinių komplikacijų, galinčių atsirasti, jei valstybės narės prisiimtų tarptautinius įsipareigojimus neturėdamos reikiamų įgaliojimų, nors pagal Sąjungos teisę jos nebeteri su teisėkūra susijusios kompetencijos, būtinos, kad galėtų vykdyti tokius įsipareigojimus.
48. 48. Jeigu būtų priimtas teismo sprendimas, kuriame, sudarius valstybes nares įpareigojantį tarptautinį susitarimą, konstatuojama, kad toks susitarimas nesuderinamas su kompetencijos Sąjungai ir jos valstybėms paskirstymu, kiltų rimtų sunkumų ne tik Sąjungos vidaus, bet ir tarptautinių santykių lygiu, ir visoms suinteresuotosioms šalims, įskaitant trečiąsias valstybes, galėtų būti padaryta žala (pagal analogiją žr. Nuomonės 3/94, EU:C:1995:436, 17 punktą ir Nuomonės 1/09, EU:C:2011:123, 48 punktą).
49. 49. Galiausiai pabrėžtina, kad norint paduoti prašymą pateikti nuomonę nereikalaujama tenkinti išankstinės sąlygos, kad Sąjungos institucijos būtų sudariusios galutinį susitarimą, kiek tai susiję su galimybe ar tinkamumu įgyvendinti Sąjungos išorės kompetenciją. Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir valstybėms narėms suteikta teisė prašyti Teisingumo Teismo nuomonės gali būti įgyvendinama individualiai, be jokio derinimo tarpusavyje (žr. Nuomonės 1/09, EU:C:2011:123, 55 punktą).
50. 50. Nagrinėjamu atveju Komisija pateikė Tarybai siūlymus dėl sprendimų, kuriais valstybėms narėms suteikiama teisė deponuoti pareiškimus apie aštuonių trečiųjų valstybių prisijungimo priėmimą. Taip Komisija numatė, kad Sąjunga per valstybes nares, veikiančias atsižvelgiant į Sąjungos interesą, sudarys atitinkamus susitarimus. Be to, Teisingumo Teisme nebuvo tvirtinama, kad šie siūlymai buvo atsiimti. Nors Taryba šiems siūlymams taip pat nepritarė, toks nepritarimas grindžiamas ne tinkamumu faktiškai sudaryti nagrinėjamus susitarimus, o tik jos įsitikinimu, kad nagrinėjamoje srityje Sąjunga neturi išimtinės išorės kompetencijos. Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad tarptautiniai susitarimai, kurių sudedamasis elementas yra minėti pareiškimai, gali būti kvalifikuojami kaip prašymo pateikti nuomonę momentu „numatyti sudaryti“ susitarimai.

51. 51. Šios išvados nepaneigia aplinkybė, kad Teisingumo Teismui priimant sprendimą dėl šio prašymo pateikti nuomonę kai kurios valstybės narės jau yra deponavusios pareiškimus apie prisijungimo priėmimą 1980 m. Hagos konvencijos depozitoriui. Nors iš šios nuomonės 47 punkte nurodyto tikslo matyti, kad, norint atitinkamą susitarimą kvalifikuoti kaip „numatomą sudaryti“, toks susitarimas neturi būti sudarytas prieš Teisingumo Teismui priimant sprendimą dėl prašymo pateikti nuomonę, vis dėlto vien dėl šios aplinkybės toks prašymas negali visiškai netekti dalyko.

Dėl nuomonės pateikimo procedūros iškraipymo

52. 52. Atsakydama į Tarybos ir kai kurių valstybių narių argumentus, kad nuomonės pateikimo procedūra tariamai iškraipoma, nagrinėjamu atveju Komisija teigia, kad Sąjunga įgijo išimtinę išorės kompetenciją 1980 m. Hagos konvencijos depozitoriui deponuoti pareiškimus apie prisijungimo priėmimą nuo Reglamento Nr. 2201/2003 įsigaliojimo dienos, t. y. nuo 2004 m. rugpjūčio 1 d., ir kad nuo šios datos valstybės narės nebegalėjo to padaryti negavusios Sąjungos įgaliojimų. Beje, nuo minėtos datos iki 2011 m. gruodžio 21 d., t. y. dienos, kai Komisija pateikė šios nuomonės 26 punkte nurodytus siūlymus, įvairios valstybės narės deponavo iš viso daugiau kaip 300 pareiškimų apie prisijungimo priėmimą.
53. 53. Nors tiesa, kad per šį laikotarpį Komisija šioms valstybėms narėms dėl tokios gausos veiksmų, kurie implicitiškai kvestionuojami prašyme pateikti nuomonę, nepareiškė nė vieno ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo, Teisingumo Teismas neturi jokios konkrečios ir objektyvios informacijos, kuria remdamasis galėtų priėti prie išvados, kad tokį prašymą Komisija pateikė išimtinai arba bent jau pirmiausia tam, kad apeitų SESV 258 straipsnyje numatytą procedūrą.
54. 54. Bet kuriuo atveju pabrėžtina, kad dėl aplinkybės, jog tam tikri klausimai, iškelti vykstant šiai nuomonės pateikimo procedūrai, gali būti nagrinėjami pagal SESV 258 straipsnį pareiškiant ieškinius dėl įsipareigojimų neįvykdymo, nedraudžiama kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 218 straipsnio 11 dalį. Nuomonės pateikimo procedūra turi leisti išspręsti bet kokį klausimą, kurį galima pateikti vertinti teismui, jeigu tokie klausimai suderinami su tokios procedūros tikslu (šiuo klausimu žr. Nuomonės 2/92, EU:C:1995:83, 14 punktą).
55. 55. Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia pripažinti, kad Komisijos prašymas pateikti nuomonę yra priimtinas.

Dėl esmės

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

56. 56. Parlamentas ir Komisija tvirtina, kad Sąjunga turi išimtinę išorės kompetenciją patvirtinti pareiškimus apie prisijungimo priėmimą. Jų teigimu, visų pirma 1980 m. Hagos konvencija ir Reglamentas Nr. 2201/2003 apima tą pačią sritį, nes abiejuose dokumentuose reglamentuojami neteisėtai išvežtų vaikų grąžinimo procedūros, teisės bendrauti ir centrinių institucijų bendradarbiavimo, kiek tai susiję su tėvų pareigomis, klausimai.
57. 57. Be to, šios taisyklės sudaro neatskiriama susijusių taisyklių visumą. Žinoma, Sąjungos teisės aktų leidėjas nemanė, kad minėtos konvencijos nuostatas būtina pakartoti minėtame reglamente. Vis dėlto šias nuostatas papildęs ir sustiprinęs, jis jas faktiškai įtraukė į šį reglamentą. Todėl Reglamento Nr. 2201/2003 11 straipsnio ir kitų šio reglamento straipsnių, susijusių su neteisėtai išvežtų vaikų grąžinimu, taikymo sritis sutampa su atitinkama šios konvencijos taikymo sritimi. Šie straipsniai gali būti taikomi tik kartu su atitinkamomis konvencijos nuostatomis.

58. 58. Galiausiai Sąjunga turi išimtinę išorės kompetenciją dėl visos 1980 m. Hagos konvencijos. Net jeigu kai kurias šioje konvencijoje įtvirtintas taisykles galima būtų atskirti nuo likusio konvencijos teksto, reikėtų taikyti principą, kurį Teisingumo Teismas įtvirtino savo Nuomonėje 2/91 (EU:C:1993:106); juo remiantis, tuo atveju, kai didžioji dalis tam tikros srities jau reglamentuojama Sąjungos teisės normomis, išorės kompetencija turi būti išimtinė. Taip yra nagrinėjamu atveju.
59. 59. Kaip ir Parlamentas bei Komisija, Italijos vyriausybė mano, kad tenkinamos visos sąlygos, būtinos nustatyti išimtinę Sąjungos išorės kompetencijai teikti pareiškimus apie prisijungimo priėmimą.
60. 60. Tačiau Belgijos, Čekijos, Vokietijos, Estijos, Airijos, Graikijos, Ispanijos, Prancūzijos, Kipro, Latvijos, Lietuvos, Austrijos, Lenkijos, Portugalijos, Rumunijos, Slovakijos, Suomijos, Švedijos, Jungtinės Karalystės vyriausybės ir Taryba teigia, kad šiuo klausimu Sąjunga neturi išimtinės išorės kompetencijos. Be to, Graikijos, Prancūzijos ir Lenkijos vyriausybės tvirtina, kad šioje srityje Sąjunga neturi jokios kompetencijos.
61. 61. Jų teigimu, pirma, prašyme pateikti nuomonę, užuot nagrinėjusi jame nurodytą įsipareigojimą, t. y. pareiškimą apie prisijungimo priėmimą, Komisija klaidingai akcentuoja Reglamento Nr. 2201/2003 ir 1980 m. Hagos konvencijos tariamus panašumus. Šis įsipareigojimas negali sukliudyti vienodam ir darniam šio reglamento taikymui, nes tokio pareiškimio tikslas kitas; pareiškimas siejamas su bendradarbiavimu su trečiųjų valstybių centrinėmis institucijomis, o minėtu reglamentu numatytas valstybių narių centrinių institucijų bendradarbiavimas.
62. 62. Pagal minėtą konvenciją paskirtos centrinės institucijos tarpusavyje bendradarbiauja savarankiškai, ir tai, kad vienos valstybės narės centrinė institucija bendradarbiauja su kitomis trečiųjų valstybių centrinėmis institucijomis, neturi jokio poveikio dviejų valstybių narių centrinių institucijų bendradarbiavimui. Iš to matyti, kad vienašalis vienos valstybės narės tam tikrų trečiųjų valstybių prisijungimo prie šios konvencijos priėmimas neturėtų jokios įtakos vienodam ir darniam Sąjungos teisės taikymui valstybių narių centrinių institucijų bendradarbiavimo srityje.
63. 63. Antra, net darant prielaidą, kad prašymas pateikti nuomonę turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į 1980 m. Hagos konvenciją, išimtinė išorės kompetencija negali atsirasti dėl to, kad didžioji dalis šios konvencijos taikymo srities tariamai reglamentuojama lygiavertėmis Sąjungos teisės normomis. Visų pirma, šis kriterijus nereikšmingas, nes neįtvirtintas SESV 3 straipsnio 2 dalyje, kuria kodifikuota Teisingumo Teismo praktika dėl kriterijų, taikytinų išimtinę Sąjungos kompetencijai sudaryti tarptautinį susitarimą. Be to, šios konvencijos ir Reglamento Nr. 2201/2003 taikymo sritis persipina tik iš dalies, kiek tai susiję su reglamentuojamais santykiais ir asmenimis, kuriems šie dokumentai taikomi. Galiausiai, šio reglamento ir minėtos konvencijos persipynimas negali lemti išimtinės Sąjungos kompetencijos, nes jis yra abstraktus ir neleidžia įrodyti, kad ši konvencija turi įtakos minėtam reglamentui.
64. 64. Trečia, net jeigu dėl to, kad kai kurios valstybės narės priėmė prisijungiančiosios valstybės prisijungimą, o kitos to nepadarė, gali susidaryti ne itin pageidaujama situacija ir valstybių narių nuomonės dėl galimybės remtis 1980 m. Hagos konvencija prieš valstybes, kurios prie jos prisijungia, gali išsiskirti, vis dėlto pažymėtina, kad tai neatskiriama nuo paties šios konvencijos pobūdžio ir netrukdo tinkamai taikyti paties reglamento.

Teisingumo Teismo vertinimas

Dėl Teisingumo Teismo nagrinėjimo dalyko

65. 65. Pirmiausia reikia konstatuoti, kad nagrinėjamu atveju pareiškimas apie prisijungimo priėmimą, taigi ir tarptautinis susitarimas, kurio sudedamasis elementas šis pareiškimas yra, yra 1980 m. Hagos konvencijos, reglamentuojančios jų buvimą ir padarinius, priedai ir negali būti nuo jos atsieti. Kaip nurodyta šios nuomonės 39 punkte, minėtu susitarimu siekiama suteikti galimybę taikyti visas šios konvencijos nuostatas atitinkamų dviejų valstybių dvišaliams santykiams.
66. 66. Iš to matyti, kad nagrinėjant šį prašymą pateikti nuomonę reikia atsižvelgti į minėtoje konvencijoje numatytų teisių ir pareigų visumą.

Dėl Sąjungos kompetencijos buvimo

67. 67. Sąjungos kompetencija sudaryti tarptautinius susitarimus nėra vien eksplicitiškai nustatyta Sutartyse – ji gali implicitiškai kilti ir iš Sutarčių kitų nuostatų ir Sąjungos institucijų pagal tokias nuostatas priimtų aktų. Konkrečiai kalbant, kiekvieną kartą, kai Sąjungos teisėje šioms institucijoms nustatyta vidaus kompetencija, kad būtų įgyvendintas konkretus tikslas, Sąjungai suteikiama kompetencija priimti tarptautinius išipareigojimus, reikalingus šiam tikslui pasiekti, net nesant šiuo klausimu aiškios nuostatos (Nuomonės 1/03, EU:C:2006:81, 114 punktą ir jame nurodyta teismo praktika). Toks atvejis, beje, numatytas ir SESV 216 straipsnio 1 dalyje.
68. 68. Nagrinėjamu atveju primintina, kad 1980 m. Hagos konvencija skirta bendradarbiavimui civilinėse bylose vaikų išvežimo į kitą valstybę atvejais. Taigi ji priskirtina tarpvalstybinį pobūdį turinčiai šeimos teisės sričiai, kurioje Sąjunga turi vidaus kompetenciją pagal SESV 81 straipsnio 3 dalį. Be to, Sąjunga tokią kompetenciją įgyvendino, kai priėmė Reglamentą Nr. 2201/2003. Tokiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad Sąjunga turi išorės kompetenciją šios konvencijos reglamentuojamoje srityje.

Dėl kompetencijos pobūdžio

69. 69. SESV, pirmiausia jos 3 straipsnio 2 dalyje, nurodytos sąlygos, kuriomis Sąjungai suteikiama išimtinė išorės kompetencija.
70. 70. Šiuo atžvilgiu neginčijama, kad trečiosios valstybės prisijungimo prie 1980 m. Hagos konvencijos priėmimas nenumatytas jokiame Sąjungos teisėkūros procedūra priimtame akte ir nėra būtinas, kad Sąjunga galėtų įgyvendinti vidaus kompetenciją. Todėl prašymą pateikti nuomonę reikia išnagrinėti atsižvelgiant į SESV 3 straipsnio 2 dalyje nustatytą sąlygą, pagal kurią tarptautinis susitarimas priskiriamas išimtinai Sąjungos kompetencijai, jeigu jis „gali daryti poveikį bendroms taisyklėms ar pakeisti jų taikymo sritį“.
71. 71. Klausimą, ar ši sąlyga tenkinama, reikia nagrinėti atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką, kurioje numatyta, kad pavojus, jog valstybių narių priimtais tarptautiniais išipareigojimais bus pažeistos Sąjungos bendros taisyklės ar pakeista jų taikymo sritis, kuris pateisintų išimtinę Sąjungos išorės kompetenciją, egzistuoja, jeigu tokie išipareigojimai susiję su minėtų taisyklių taikymo sritimi (šiuo klausimu žr. Sprendimo Komisija / Taryba, vadinamojo AETR, 22/70, EU:C:1971:32, 30 punktą; Sprendimo Komisija / Danija, C-467/98, EU:C:2002:625, 82 punktą ir Sprendimo Komisija / Taryba, C-114/12, EU:C:2014:2151, 66–68 punktus).
72. 72. Tokiam pavojui konstatuoti nebūtina, kad sritis, kurioje priimami tarptautiniai išipareigojimai, visiškai sutaptų su Sąjungos teisės aktų reglamentuojama sritimi (žr. Nuomonės 1/03, EU:C:2006:81, 126 punktą ir Sprendimo Komisija / Taryba, EU:C:2014:2151, 69 punktą).

73. 73. Konkrečiai kalbant, kad tarptautiniai įsipareigojimai gali daryti poveikį Sąjungos bendrų taisyklių taikymo sričiai ar ją pakeisti tuo atveju, kai jie prisiimami srityje, kurios didžioji dalis reglamentuojama šių taisyklių (šiuo klausimu žr. Nuomonės 2/91, EU:C:1993:106, 25 ir 26 punktus). Kaip nusprendė Teisingumo Teismas, priešingai, nei teigia Taryba ir kai kurios pastabas pateikusios vyriausybės, SESV 3 straipsnio 2 dalies kontekste tokia aplinkybė išlieka svarbi siekiant įvertinti, ar tenkinama sąlyga, jog egzistuoja pavojus, kad bus padarytas poveikis Sąjungos bendroms taisyklėms arba bus pakeista jų taikymo sritis (Sprendimo Komisija / Taryba, EU:C:2014:2151, 70, 72 ir 73 punktai).
74. 74. Vis dėlto reikia priminti, kad Sąjunga turi tik suteiktą kompetenciją, todėl kompetencijos, kuri, be to, yra išimtinio pobūdžio, buvimas turi būti pagrįstas išvadomis, padarytomis visapusiškai ir konkrečiai išanalizavus santykį, egzistuojantį tarp numatyto sudaryti tarptautinio susitarimo ir galiojančios Sąjungos teisės. Atliekant tokią analizę reikia atsižvelgti atitinkamai į Sąjungos taisyklių ir numatyto sudaryti susitarimo nuostatų reglamentuojamą sritį, galimus numatyti jų pakeitimus ateityje ir šių taisyklių bei nuostatų pobūdį ir turinį, kad būtų galima patikrinti, ar nagrinėjamas susitarimas negali kelti pavojaus vienodam ir darniam Sąjungos taisyklių taikymui ir tinkamam jomis nustatytos sistemos veikimui (žr. Nuomonės 1/03, EU:C:2006:81, 126, 128 ir 133 punktus ir Sprendimo Komisija / Taryba, EU:C:2014:2151, 74 punktą).
- Dėl atitinkamų sričių sutapimo
75. 75. 1980 m. Hagos konvencijoje konkrečiai numatytos dvi procedūros, t. y., pirma, neteisėtai išvežtų vaikų grąžinimo procedūra ir, antra, procedūra, skirta teisės bendrauti įgyvendinimui užtikrinti.
76. 76. Pirmiausia, kiek tai susiję su neteisėtai išvežtų vaikų grąžinimo procedūra, pažymėtina, kad minėtos konvencijos 8–11 straipsniuose reglamentuojamas prašymo grąžinti vaiką pateikimas susitariančiosios valstybės centrinei įstaigai, šio prašymo perdavimas susitariančios valstybės, kurioje yra vaikas, centrinei įstaigai ir tokio prašymo nagrinėjimo, kurį atlieka pastarosios valstybės teismai arba administracinės institucijos, tvarka. Tos pačios konvencijos 12 straipsnyje numatytos sąlygos, kuriomis šie teismai ar administracinės institucijos nurodo grąžinti vaiką į susitariančiąją valstybę, kurioje buvo jo nuolatinė gyvenamoji vieta prieš pat jį išvežant ar jo negrąžinant. 1980 m. Hagos konvencijos 13 ir 20 straipsniuose numatyti atvejai, kai minėti teismai ir institucijos gali atsisakyti grąžinti vaiką ir priimti sprendimą negrąžinti.
77. 77. Reglamentu Nr. 2201/2003, visų pirma jo 11 straipsniu, nurodytos konvencijos nuostatos papildomos ir patikslinamos. Šio reglamento 11 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas atitinkamo vaiko iš klausymo vykstant minėtos konvencijos 12 ir 13 straipsniuose numatytai procedūrai principas. Be kita ko, minėto reglamento 11 straipsnio 3 dalyje numatytas tikslus terminas, per kurį turi būti priimtas sprendimas dėl neteisėtai išvežto vaiko grąžinimo. Be to, to paties reglamento 11 straipsnio 4–6 dalyse apribota valstybės narės teismo teisė atsisakyti nurodyti grąžinti vaiką pagal minėtą konvenciją, numatant papildomas sąlygas šiai teisei įgyvendinti. Reglamento Nr. 2201/2003 11 straipsnio 8 dalyje, skaitomoje kartu su šio reglamento 42 straipsniu, numatyta procedūra, kuri palengvina neteisėtai išvežtų vaikų grąžinimą ir kuri yra papildoma, palyginti su 1980 m. Hagos konvencijoje numatyta procedūra. Šiose teisės nuostatose numatyta, kad pagal minėtą reglamentą kompetentingas teismas, nepaisydamas laikantis šios konvencijos 13 straipsnio priimto sprendimo nenurodyti grąžinti vaiką, gali priimti vėlesnį sprendimą, kuriuo nurodo jį grąžinti, ir toks sprendimas pripažįstamas vykdytinu vaiko gyvenamosios vietos valstybėje narėje, o šios valstybės institucijos negali ginčyti tokio pripažinimo.
78. 78. Iš pirmesniame punkte nurodytų visų šių Reglamento Nr. 2201/2003 nuostatų turinio matyti, kad jos grindžiamos 1980 m. Hagos konvencijos nuostatomis arba jose numatytos pasekmės, kylančios dėl minėtos konvencijos nuostatų taikymo. Taigi šios dvi nuostatų kategorijos sudaro nedalomą normų visumą, taikomą neteisėtai Sąjungoje išvežtų vaikų grąžinimo procedūroms.

79. 79.Kiek tai susiję su procedūra, skirta teisės bendrauti įgyvendinimui užtikrinti, pabrėžtina, kad konkrečiai šiam klausimui konvencijoje skirtas tik 21 straipsnis, kuriame tik numatyta galimybė pateikti prašymus dėl tokio įgyvendinimo susitariančiųjų valstybių centrinėms įstaigoms ir šioms įstaigoms nustatytos pareigos, skirtos užtikrinti, kad šią teisę galima būtų nekliudomai įgyvendinti.
80. 80.Reglamente Nr. 2201/2003 numatytos analogiškos pagrindinės tokios teisės įgyvendinimo taisyklės. Būtent jo 55 ir 57 straipsniuose numatyta, kad kiekvienas tėvų pareigų turėtojas gali pateikti savo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės centrinei institucijai arba valstybės narės, kurioje atitinkamas vaikas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar kurioje jis yra, centrinei institucijai pagalbos prašymą, kad galėtų įgyvendinti teisę bendrauti.
81. 81.Galiausiai 1980 m. Hagos konvencijoje įtvirtintos bendrosios nuostatos, kurios taikomos ir neteisėtai išvežto vaiko grąžinimo, ir teisės bendrauti įgyvendinimo procedūroms. Atitinkamai iš šios konvencijos 22 ir 26 straipsnių matyti, kad kompetentingos institucijos negali, išskyrus tam tikras išimtis, reikalauti apmokėti išlaidas ar pateikti užstatą dėl šių procedūrų. Šios konvencijos 23 straipsnyje numatyta, kad vykdant šias procedūras negali būti reikalaujama jokio legalizavimo ar panašaus formalumo. 1980 m. Hagos konvencijos 24 straipsnyje nurodytos kalbos, kuriomis valstybės, į kurią kreipiamasi, centrinei įstaigai gali būti teikiami prašymai, susiję su šios konvencijos įgyvendinimu. Be to, minėtos konvencijos 25 straipsnyje nurodyta, kad susitariančiojoje valstybėje gyvenantis tokį prašymą teikiantis asmuo turi teisę gauti teisminę ir teisinę pagalbą bet kurioje kitoje susitariančiojoje valstybėje narėje tokiomis pat sąlygomis, tarsi jis būtų tos valstybės nacionalinis subjektas ir nuolat joje gyventų.
82. 82.Reglamente Nr. 2201/2003 numatyta tvarka, panaši į tvarką, taikomą neteisėtai išvežto vaiko grąžinimo ir teisės bendrauti įgyvendinimo užtikrinimo procedūroms. Konkrečiai kalbant, iš šio reglamento 57 straipsnio 3 dalies matyti, kad centrinių institucijų teikiama pagalba yra nemokama. Pagal šio reglamento 41 straipsnį teisė bendrauti, suteikta valstybėje narėje priimtu vykdytinu teismo sprendimu, yra pripažįstama ir vykdoma kitoje valstybėje narėje nereikalaujant šio sprendimo skelbti vykdytinu ir be galimybės ginčyti jo pripažinimą. Reglamento Nr. 2201/2003 42 straipsnyje numatytas analogiškas to paties reglamento 11 straipsnio 8 dalyje minimų sprendimų nurodyti grąžinti vaiką pripažinimas. Šio reglamento 57 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybė perduoti valstybių narių centrinėms institucijoms informaciją kalba, kuri nėra šių valstybių narių oficialioji kalba. Galiausiai minėto reglamento 50 straipsnyje nustatyta, kad prašymą pateikęs asmuo, kilmės valstybėje narėje pasinaudojęs teisine pagalba arba atleidimu nuo teismo ir kitų išlaidų apmokėjimo, vykstant to paties reglamento 41, 42 ir 48 straipsniuose numatytoms neteisėtai išvežto vaiko grąžinimo ir teisės bendrauti įgyvendinimo procedūroms, turi teisę naudotis vykdomo valstybės teisėje nustatyta palankiausia teisine pagalba arba didžiausiu atleidimu nuo teismo išlaidų apmokėjimo.
83. 83.Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Reglamento Nr. 2201/2003 nuostatomis reglamentuojama didžioji dalis abiejų procedūrų, kurioms skirtos 1980 m. Hagos konvencijos nuostatos, t. y. procedūrų, iš kurių viena susijusi su neteisėtai išvežtų vaikų grąžinimu, o kita – su teisės bendrauti įgyvendinimo užtikrinimu. Todėl reikia pripažinti, kad visas šios konvencijos nuostatas apima Sąjungos taisyklės.
- – Dėl pavojaus, kad bus padarytas poveikis bendroms taisyklėms
84. 84.Kalbant apie pavojų, kad 1980 m. Hagos konvencijos nuostatomis ir pareiškimais apie prisijungimo priėmimą, atsižvelgiant atitinkamai į jų pobūdį ir turinį, bus padarytas poveikis Sąjungos taisyklėms, pabrėžtina, pirma, kad Reglamentu Nr. 2201/2003 nustatytos vienodos taisyklės, kurių privalo laikytis valstybių narių institucijos.
85. 85.Antra, dėl minėto reglamento ir šios konvencijos nuostatų, visų pirma dėl šio reglamento 11 straipsnio ir minėtos konvencijos III skyriuje įtvirtintų nuostatų, persipynimo ir tarp jų esančios tiesioginės sąsajos gali būti daroma įtaka Reglamente Nr. 2201/2003 įtvirtintų normų reikšmei, taikymo sričiai ir veiksmingumui.

86. Šios išvados nepaneigia aplinkybė, kad gali atrodyti, jog įvairios minėto reglamento ir minėtos konvencijos nuostatos dera tarpusavyje. Kaip nurodė Teisingumo Teismas, tarptautiniais įsipareigojimais gali būti padarytas poveikis Sąjungos taisyklėms, net jeigu tokie įsipareigojimai joms neprieštarauja (šiuo klausimu žr. Nuomonės 2/91, EU:C:1993:106, 25 ir 26 punktus ir Sprendimo Komisija / Taryba, EU:C:2014:2151, 71 punktą).
87. Konkrečiai kalbant, 1980 m. Hagos konvencijos ir Reglamento Nr. 2201/2003 sąsaja visų pirma nurodyta šio reglamento 60 straipsnyje, kuriame numatyta, kad šis reglamentas turi viršenybę prieš konvenciją, kai šiais dviem dokumentais reglamentuojamos sritys persipina.
88. Vis dėlto, nepaisant šios Reglamentui Nr. 2201/2003 teikiamos viršenybės, šiuo reglamentu nustatytų bendrų taisyklių taikymo sričiai ir veiksmingumui gali daryti poveikį nevienoda valstybių narių pozicija dėl trečiųjų valstybių prisijungimo prie 1980 m. Hagos konvencijos priėmimo.
89. Kaip šiuo klausimu pabrėžė Parlamentas ir Komisija, jeigu ne Sąjunga, o valstybės narės turėtų kompetenciją spręsti, ar priimti naujos trečiosios valstybės prisijungimą prie 1980 m. Hagos konvencijos, kiltų pavojus, kad bus paveiktas Reglamento Nr. 2201/2003 ir ypač valstybių narių institucijų bendradarbiavimą reglamentuojančių taisyklių vienodas ir darnus taikymas kiekvienu atveju, kai vaiko tarptautinis grobimas bus susijęs su trečiąja valstybe ir dviem valstybėmis narėmis, iš kurių viena priėmė šios trečiosios valstybės prisijungimą prie minėtos konvencijos, o kita ne.
90. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad trečiosios valstybės prisijungimo prie 1980 m. Hagos konvencijos priėmimas patenka į išimtinės Sąjungos kompetencijos sritį.

Todėl Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) pateikia tokią nuomonę:

Trečiosios valstybės prisijungimo prie 1980 m. spalio 25 d. Hagoje sudarytos Konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų priėmimas patenka į išimtinės Europos Sąjungos kompetencijos sritį.

Parašai.